

Javaslat a

A sümegi Keresztes Nővérek iskolájának nyolcéves fennállása

települési/tájegységi/ágazati¹

értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Sümegi Kata (név)

..... (aláírás)

Sümeg, 2023. november 7. (település, dátum)

(P. H.)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Sümegei Kata

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Sümegei Kata

Levelezési cím: 8330 Sümeg, Deák F. u. 3.

Telefonszám: +36703236574

E-mail cím: suddha77@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:²

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

A szakterületi besorolás indoklása:

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen nem
amely nemzetiség³:

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye⁴:

Püspöki Palota, 8330 Sümeg, Szent István tér 8.

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- települési tájegységi ágazati

amely értéktár neve: Sümeg Települési Értéktár

---

² Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

³ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

⁴ Ha nem pontosan megnevezhető a fellelhetőség helye, akkor pl. az azzal kapcsolatos dokumentumok, hagyaték hol található meg, vagy pl. egy adott szervezet vezetőjének címe, ha nincs hivatalos székhely.

6. A **nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása**, egyedi jellemzőinek és történetének leírása⁵, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

Tudással és hittel felvértezve - A sümegi Keresztes Nővérek iskolája nyolcéves fennállásának rövid története a hivatalos jelentések tükrében

„A Keresztes Nővérek Kongregációja dr. Czapik Gyula nm. megyéspüspök úr ismételt felszólításának és sürgetésének tett eleget, amikor a mai nehéz időkben iskolaalapításra vállalkozott. [...] A polgári iskola első osztályát az 1940. év szeptember 8-án tartott Veni Sancte-val nyitottuk meg.” – Ezekkel a mondatokkal kezdődik az 1940-41-es iskolaévről írt jelentése Krisanich M. Judith megbízott igazgatónőnek. Az ő vezetése alatt működött 1940-48 között Sümegen a Keresztes Nővérek róm. kat. polgári leányiskolája.

Az iskolának saját épülete nem volt, kezdetben a „Zsófia” kisdudóvó épületében nyert ideiglenes elhelyezést (két helyiség közül az egyiket oktatásra, a másikat tornaórák alkalmával használták), ahová 45 tanuló iratkozott be az első iskolaévre, többségük 10-12 éves volt ekkor. Osztályfőnökük maga az igazgatónő volt, de megosztotta óráit Schuberth M. Angelika óraadó tanárral, ill. a hittant dr. Máhig János hittantanár tartotta. (Ez utóbbi később Mindszentyvel együtt volt börtönben, majd '56-os menekültként Kanadába került, s ott több tudományos írást publikált.) A gyerekek többsége Sümegen lakó, római katolikus vallású volt, de nem volt kizáró ok a más felekezethez tartozás sem. A szokásos iskolai tantárgyakon kívül tanultak kézimunkázni, de külön osztályozták a szépírást és a rendszereteket is.

Hogy milyen szellemben folyt az oktató-nevelő munka a polgári leányiskolában, azt híven tükrözik a tanévek történéseiről írt összefoglaló jelentések. Néhány idézet ennek illusztrálására: „Az isten áldásának leedsése után rámutattunk a munka és a kötelességteljesítés nagy nemzetépítő feladatára. [...] A tanítási órákat imával kezdtük és fejeztük be. [...] elénekeltük a magyar Hiszekegyet. Minden alkalmat felhasználtunk a magyar öntudat mélyítésére, nemzeti hőseinket tisztelő, hazáját szerető, érte dolgozni és áldozatot hozni tudó magyar ifjúság nevelésére. [...] A takarékoság elvét és a magyar ipar ápolását cselekvőleg tanítottuk. [...] Állandóan számonkértük, gondolnak-e a honleányi kötelességeikre vásárlásaik alkalmával, lelkükre kötve, hogy magyar ember csak

---

⁵ *Felhívjuk a javaslattevők figyelmét, hogy amennyiben a javasolt értékről kevés a fellelhető és hozzáférhető forrásanyag, érdemes a beadvány szöveges kifejtését a teljességre törekedve elkészíteni, hiszen a jövőben ez a beadvány szolgálhat helytörténeti kutatások alapjául. A sorok bármilyen mértékben bővíthetők.*

magyar árut vásárol.”

A következő tanévtől az iskola eddigi ideiglenes elhelyezésének kérdésében örvendetes változások álltak be: 1941 őszén beköltözhetek a püspöki rezidencia épületébe, két alkalmas tanterembe. Az immár két évfolyamon összesen 105 beiratkozott polgárista diáklány nevelődött. A tanév folyamán a növendékek egy 35 darabból álló vándorcsecsemő kelengyét is készítettek, és más módokon is iparkodtak részt venni a társadalmi élet mozgalmában. Az iskola felszerelése is dinamikusan gyarapodott: kétülékes padokat, tanári táblákat, természetrajzi felszerelést vásároltak, de az ifjúsági könyvtár és a tanári könyvtár is egyre bővült. Ősszel és tavasszal kirándulásokat tettek a közeli erdőkbe, kedvelt úticéljuk a sarvalyi erdőkert volt, lévén az is püspöki tulajdon. A tanári testületben is voltak változások: az igazgatónő mellett Gloriosa nővér látott el osztályfőnöki teendőket, Dobrocsi Kamilla okleveles kézimunka mesternő pedig óraadóként oktatta a szépírást és a kézimunkát. Érdekes adat, hogy ekkor a tanulók közel fele már bejáró vagy Sümegen lakó vidéki gyermek volt.

1942 szeptemberétől kezdve a 3. osztály is a palota épületében nyert elhelyezést, „ezzel az iskola jövő fejlődése is biztosított mindaddig, amíg a jelenlegi körülmények változásával az iskolát fenntartó rend építkezési terve megvalósítható lesz.” – utalás arra, hogy eredetileg voltak ezirányú tervek a fenntartó részéről. A szükséges iskolapadok és könyvek beszerzésén túl térképek vásárlásával is gyarapodott az iskola felszereltsége. Új tanerő ez évtől Puchner M. Jolenta, aki az osztályfőnöki teendők mellett mindhárom évfolyamon tanította a földrajzot, rajzot, természetrajzot és testnevelést is. Dr. Kubinyi György pedig új óraadó hittanár lett, aki emellett a gimnáziumban és a népfőiskolán is tanított, és még számos pozíciót vállalt, pl. a 76. sz. Kisfaludy Sándor cserkészcsapat parancsnoka és a Gazdakör könyvtárának vezetője is volt. Ennek a tanévnek a telén a rendelkezés miatt a tanítás szünetelt december 22-től január 24-ig. A harctéren küzdő katonák számára pedig a növendékek majd' egy mázsányi szeretetsomagot küldtek a Vöröskereszt útján, továbbá könyveket ajánlottak fel a kórházakban ápolat katonák részére.

A tanév decemberében megalakult az ifjúsági Mária Kongregáció az „erősebb vallási nevelést és hazánk Nagyasszonyának különösebb tiszteletét tűzve ki célul”, valamint a Zrínyi Ilona Önképzőkör is, melynek célja a magyarságtudat elmélyítése, továbbá a „lelkiség és szellem kapcsán a stíluskészség és külső fellépés fejlesztése”. A szokásos iskolai ünnepélyeken túl a község által rendezett hősök ünnepén „szereplőleg is részt vettek”, tehát valamilyen ünnepi műsorral készülhettek. A másfélszáz növendék több, mint egyharmada minden nap bejáró volt, a többiek sümegiek vagy Sümegen lakó vidéki gyerekek. Tantárgyi átlagukat szemlélve elmondható, hogy a növendékek erőssége a jeles magaviselet és rendszeretet volt, a legnagyobb kihívást pedig a fizika és számtan tantárgyak jelentették neki.

Az 1943/44-es tanévtől már mind a négy polgári osztály működött, és tanév végén „újtára bocsáthatták az első rajt, 49 növendéket.” Csak november elején kezdték el a tanítást, és április elején váratlanul be is kellett fejezniük, ezért rövidített tanmenet alapján tanítottak, a kirándulásokról is lemondtak, valamint „különös gondot fordítottak az önnevelésre való szoktatásra”, a testnevelési órák keretében pedig légvédelmi oktatásban is részesültek a tanulók. „Bár a szorgalmi idő a nehéz háborús időkre való tekintettel csak öt hónapig tartott, mégis jelenthetjük azt az örvendetes tény, hogy a megrövidített tanmenetben előírt tananyagot minden tantárgyból elvégeztük, és csak az elmélyítésre szánt ismétlésekre nem jutott idő.”

A püspöki palota épületében három osztályt tudtak elhelyezni, ezért az egyik osztály a bérleti díj fejében átengedett óvodai teremben talált otthonra. A tantestület két új tanerővel, helyi elemi iskolai tanítónőkkel bővült, akik az egyházmegyei főhatóság ideiglenes engedélyével tanítottak: Szak Mária Leonilla és Csermák M. Teodózia, utóbbi az új tantárgyként megjelent német nyelvet és a honvédelem órát tanította. Osztályfőnöki órákon történt „az ország napi eseményeinek, egyes érdekes és tanulságos újságcikkeinek megbeszélése, megértetése is”. A takarékosagra szoktatás elsősorban a tanszerek, ruházat és egyéb használati tárgyak kímélésében jutott érvényre, s a „hatóság által elrendelt takarékosági dolgozat megírására” felhívták a növendékek figyelmét, de az iskolaév váratlan befejezése miatt „nem érkezett be minden pályamunka”.

A jótékonyság jegyében a növendékek ezúttal is szeretetsomagokat küldtek a frontra, valamint a Sümegen állomásozó kis katonai különítmény részére karácsonyfát készítettek. Néhány szorgalmas és rászoruló tanuló tandíjkedvezményben vagy -mentességben részesült. Szerény mértékű könyvtárgyarapításra azért volt lehetőség, és egy rádiót is beszereztek.

Érdekesség, hogy ebben az évben megjelenik az iskolai statisztikákban a szülők foglalkozására nézve is egy összesítés: a tanulók túlnyomó többsége kisbirtokosi és kisiparos családból származik, kisebb arányban napszámos, kiskereskedő vagy közhivatali alkalmazott, s egy-egy példa van középbirtokosi, köztisztviselői, tanítói ill. önálló értelmiségi származásra. A legnépesebb osztály éppen az első évfolyamosok, akik 60-an tanultak egy osztályban. Átlagos tanulmányi előmenetelük jónak mondható, de minden évfolyamon akadt 4-5 fő „kitűnőrendű” is.

A növendékek létszáma is évről-évre gyarapodik, 1944 őszén már 223 beiratkozott tanuló volt, köztük 11 erdélyi menekült és 12 budapesti „kibombázott” gyermek. (A rászoruló menekültek részére a helyi diákok sokat gyűjtöttek, élelmet és ruhaneműt egyaránt.) Ettől az évtől mind a négy polgári évfolyam a püspöki rezidencián nyert elhelyezést, bár nem sokáig élvezhették a helyzetüket: „A tanítást három ízben is megkezdtük. Tanítottunk szept. 8-tól nov. 1-ig, február 3-tól márc. 22-ig és május 7-től július 14-ig. (Félévi bizonyítványt ebben a tanévben nem állt módjukban kiállítani, így ez a lap

egyöntetűen hiányzik a fennmaradt tanulmányi értesítőkből.) Ezenkívül nov. és dec. hónapokban minden nap egy másik osztály jött be a helybeli növendékek közül, hogy tanáraiktól egy kis útbaigazítást kapjanak otthoni tanulmányaikhoz.” A sorozatos megszakításoknak az volt az oka, hogy az épület több termét ideiglenesen lefoglalták a marosvásárhelyi kórház belgyógyászati, majd sebészeti osztálya számára, máskor a háromszéki tábori kórház számára, vagy egyszerűen csak raktárnak használták a katonák. „Mindkét udvaron valóságos szekértábor volt.” A tanulók beszorultak a szerzetes-tanárnők lakására és a tanári szobába. – Sajnos éppen elfértek, mert a tanulók létszáma alaposan megcsappant: a menekült tanítványok lassanként hazamentek, „a vidéki növendékeink részint nem mertek, meg vonathiány miatt nem is tudtak mind bejárni”. A tanulóknak majdnem a fele elmaradt év közben, később osztályvizsgát tettek vagy évet ismételték. „Egy harmadosztályos tanulónkat (*később a névsorokból kiderül, hogy Farkas Jolánnak hívták) szüleivel együtt agyonlőtték az oroszok, négyen elmenekültek Németországba, és még mindig nincs róluk hír.”

Gloriosa nővér is külföldre menekült decemberben, óráit a tantestület többi tagja osztotta fel egymás között. Más változás is történt: két tanerő lecserélésre került, a rendi előjárók idehelyezték Odor M. Ernesztina nővért és Hicke M. Valériát. Májustól ráadásul az orosz nyelv is megjelent rendkívüli tantárgyként, az órákat Papp Istvánné Novák Delinke elemi iskolai tanítónő vezette. Ezzel az újítással szoros összefüggésben állhatott a következő, szó szerinti beszámoló: „Részt vettünk a község tanársága és tanítósága részére tartott négynapos átképző tanfolyamon is. Értekezleteinken mindazon nevelési és módszertani és az új irányzattal kapcsolatos kérdések kerültek megbeszélésre, melyek biztosítják a harmonikus együttműködést és fokozatos fejlődést.” (Önökre bízom, hogy olvassanak a sorok között...)

1945 szeptemberében jóval kevesebb, összesen 165 tanuló iratkozott be, amiben közrejátszhatott az is, hogy „miniszteri rendeletre a polgári leányiskola I. osztálya helyett az általános iskola V. osztályát” nyitották meg. (Az oktatás átszervezése fokozatosan ment végbe, tehát a már elindult polgári osztályokat kifuttatták: az utolsó polgáristák 1948-ban végeztek Sümegen.) Új tanerőként helyezték ide a rendi előjárók Varga M. Alojziát és Tóth M. Viola elemi iskolai tanítónőt, utóbbi internátusi felügyelő is volt, és megjelenik a már publikált, általános iskolai osztályképen. Heti három órában pedig óraadóként megjelent Garay M. Leona, aki francia nyelvet tanított, de 17 szerencsés tanulónak zongoratanára is lett. A tanévről írt jelentésből érdemes itt is szó szerint idézni: „Az osztályfőnöki órák helyett a mindennapi kérdések megbeszélését tartottuk [értsd: szükségesnek], ezenkívül a IV. osztályban még társadalmi kérdéseket is tárgyaltunk.” A nehéz gazdasági helyzet miatt ebben a tanévben szó sem lehetett a könyvtárak vagy a szertárak gyarapításáról, de „a tanári könyvtár a VKM. ajándékozása folytán” mégiscsak „gazdagodott” némi friss

szakirodalommal, mint pl. a Demokrácia és köznevelés, Kiegészítő utasítások az 1945-46 iskolaévre... Az egyetlen működő ifjúsági egyesület a Zrínyi Ilona Önképzőkör volt, mely évi munkájául „az igazi nemes demokrácia helyes felfogásának és értékelésének tudatosítását tűzte ki célul”. A jelentésekből az is kiderül, hogy az ötödik osztályosok számára felajánlott szabadon választható foglalkozások közül a kézimunka tantárgyat és a francia nyelvet mind a harminc tanuló vállalta, míg német nyelvet csak két diák tanult heti három órában.

A tanulók fele helyi volt, a bejárók főleg Bazsiból és Csabrendekről jártak be nap mint nap, de voltak, akik vidékiek lévén „kosztadónál” laktak Sümegen. A tanulók több, mint negyede internátusban lakott: „a tanulóotthon [mely az iskolával egybekötött, tehát ugyanebben az épületben volt] berendezése egyszerű, felszerelése kezdetleges, 1945 óta működik, férőhelye egyelőre 50”. Kissé megváltozott a szülők foglalkozására nézve is a statisztika a korábbi évekhez viszonyítva: főként földműves és iparos családból származó gyerekeket írtak be. A pályaválasztást tekintve elmondható, hogy az 1946-ban végzett tanulók (51 fő) közül 33 otthon maradt, de a többiek továbbtanultak: líceumban (6), gimnáziumban (7), gyors- és gépíró tanfolyamon (2), kereskedelmi iskolában, óvónőképzőben vagy ipariban (1-1).

Az utolsó, rendelkezésünkre álló hivatalos évkönyv az 1946-47. iskolaévről szól, szintén Krisanich Mária Judit igazgató tollából. Ebben olvashatjuk: „Felsőbb hatósági rendeletre megszerveztük az ált. iskola alsó tagozatát is, hogy a polgári iskolából fokozatosan kiépülő általános iskolánk teljes egészé legyen. Tanterem és kellő felszerelés hiányában egyelőre az I-II. és III-IV. osztályok közös tanításban részesültek, az iskola alsó tagozata tehát részben osztott volt.” Ezzel összefüggésben nyilván újabb tanerők kerültek bevetésre: Kiss M. Aurélia és Mátrai M. Bonita lettek a kisebbek osztályfőnökei, valamint külön testnevelő tanárt is kaptak Répássy M. Renáta személyében, a hittant pedig ezentúl Szabó Sándor plébános tanította. (Utóbbiról érdemes tudni, hogy az ő idejében restauráltatta Rott Nándor püspök a plébániatemplom freskóit.)

Az előző tanévekhez viszonyítva ez viszonylag zavartalanul telt, csupán tüzelőanyag-hiány miatt volt szükséges egy kéthetes bezárás a felső tagozaton február hónapban. Májusban „82 gyermeklelket vezettünk első ízben az Úr asztalához”, melynek kapcsán rendkívüli szülői értekezletet is tartottak az elsőáldozók szülei számára.

Két ifjúsági egyesület működött ebben a tanévben: a már ismert önképzőkörön túl megalakult a „Mária Világkirálynője Sportkör”, mely nyilván az új testnevelő tanár, Renáta nővér vállán nyugodott, ő volt a tanárelnöke. 71 polgárista és 77 általános iskolás taggal alakult meg a sportkör, és bár kezdetben nemcsak teremhiánnyal, hanem felszereltség hiánnyal is küzdött, de a befolyó tagdíjakból és az ünnepélyek jövedelméből beszerzésre került 10 karika, 6 stafétabot, 20 szózólabda, két szánkó, egy lendítő kötél, állvány, magasugró

mérce, ugrószekrény... sőt, még körbélyegzőre és művészi kivitelű jelvényre is maradt pénz. Tréfás vetélkedőket tartottak, jótékony célú ünnepeken (pl. a hazatérő hadifoglyok javára) táncokkal és mozdulatművészeti gyakorlatokkal szerepeltek, de gondoskodtak katonasírok rendbehozataláról is.

A '47-ben végzett polgáristák többsége 1932-es születésű volt, tehát ekkor 15 éves, főként földműves vagy iparos család sarja. Ezen tanuló kétharmada nem sümegi lakos, internátusban élt (itt a palota épületében), esetleg kosztadónál a községben. Tantárgyaik a következők voltak: magaviselet, hittan, magyar és német nyelvek, történelem, földrajz, fizika, vegytan, számtan, háztartás- és egészségügy, társadalmi ismeretek, rajz, kézimunka, ének, testgyakorlás, valamint a rendszeret is értékelték.

Ezzel a tanévvel zárul a hivatalos iskolai jelentések és évkönyvek sora, de tudjuk, hogy 1948 júniusában végzett az utolsó polgárista osztály Sümegen, Jolenta nővér volt az osztályfőjük. Tehát a Keresztes Nővérek katolikus polgári leányiskolája nyolc éven át működött a püspöki palotában.

További két évig általános iskolai képzés volt az épületben, majd átköltöztek az Árpád utcai iskolába a diákok, ott folytatták ill. fejezték be tanulmányaikat. A rend 1948-as feloszlata után az egykori „zárdás” nővérek közül csak Szilvási Gizella vállalt állami állást, és tanított tovább az általános iskolában, a többiek kántori, karitász tevékenységet folytattak, vagy plébániák gazdaasszonyai lettek. Az egykori megbízott igazgató, Krisanich Mária Judith sírja a sümegi temetőben van.

1998-ban az egykori sümegi növendékek összefogtak, és találkozt szerveztek. Ez a rend feloszlata követő 50. évben volt, és mintegy 150 diákot tudtak összehívni a megemlékezésre. Ekkor avatták fel a palota kapualjában ma is megtalálható emléktáblát, s a találkozó résztvevői számára még egy jelvény is készült, az egykori iskolai egyenruhához tartozó sapkán hordott eredeti jelvény emlékére.

2023-ban elmondhatjuk, hogy már 75 év telt el az utolsó polgárista növendékek ballagása óta, és mégis 40 meghívót sikerült kipostázni az egykori növendékek számára, igaz, többségük sajnos már csak az általános iskolai képzésben részesülhetett, de ugyanúgy az apácák szigorú nevelését kapták. Az egykori növendékeket és a palota történelme iránt érdeklődőket egy közös múltidézésre várták 2023. szeptember 16-án a Püspöki Palotába. A találkozó felemelő hangulatban, sok örömteli találkozás jegyében zajlott, 23 egykori növendék személyes részvételével.

Ráadásul a találkozó alkalmával fontos adatokkal, hatalmas értékkel gazdagodott Sümeg helytörténeti gyűjteménye. Még egy kis időszaki kiállítási anyag is összegyűlt a szervezés folyamán, mely a rendezvény alkalmából megtekinthető volt bárki számára: egykori növendékek személyes tárgyai, iskolasapka, kitűzők, értesítők, szentképek, imakönyvek, tankönyvek, emlékkönyv és korabeli fotók színesítették a gyűjteményt. Az ez alkalomra

kölcsönzött emléktárgyak visszatérnek otthonaikba, de befotózva megőrződnek, és a palota 20. századi történelmére emlékeztetnek a palota folyosói tárlatán.

(A szervezési munka során összegyűlt források, úgy mint évkönyvek, iskolai jelentések, levéltári források, fényképek, stb. egy helyen megtalálhatók a Püspöki Palota munkatársainál.)

7. Indokolás⁶ az értéktárba történő felvétel mellett:

Az 1940-48 között a püspöki palota falai között működött polgári leányiskola majd általános iskola a sümegi helytörténet fontos része, ráadásul az intézmény történeti forrásai eddig nem voltak hozzáférhetők a helyi fórumokon. Most egy helyen összegyűjtve szerepelnek.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)⁷:

<https://padanyipalota.blogspot.com/search/label/Keresztes%20N%C5%91v%C3%A9rek>

<https://adoc.pub/doktori-phd-ertekezes-a-szent-keresztrl-nevezett-irgalmas-nv.html>

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe⁸:

---

⁶ Egyetlen mondatban, röviden összefoglalva.

⁷ Interneten megtalálható források linkjei is, ha vannak ilyenek.

⁸ Ha van ilyen.

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe(i) vagy audiovizuális-dokumentációja:

iskolajelvény

emléktábla 1998-ból

az utolsó végzett polgárista osztály csoportképe 1948-ból

időszaki kiállítás részlete (2023)

polgárista növendék iskolai egyenruhában
(Kovács Anna)

általános iskolások csoportképe 1947-48-ból

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m)* pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek⁹
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat:
  - A javaslatban szereplő adatok, szövegek és fényképek további felhasználásához, nyilvánosságra hozatalához hozzájárulok.
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról
  - A javaslatban szereplő nem saját készítésű fényképek készítője: ....., további felhasználásukhoz hozzájárulását adta.

---

⁹ *Ajánlólevélre csak akkor van szükség, ha a Sümeg Települési Értéktár Bizottság döntése értelmében az elfogadott települési érték tovább delegálandó megyei vagy magasabb szintre.*